

—g Ganglov kamen za učiteljski konvik v Ljubljani. Tov. M. Znančeva, učiteljica v Radencih ob Kolpi, dve obveznici 7% državnega posojila po 100 Din. skupaj Din 200. — Tov. Matko Šulin, šolski voditelj v Polšniku pri Litiji, obveznico 7% državnega posojila za Din 100. — Tov. Rudolf Dostal, strokovni učitelj v Ljubljani, Din 15. — Tov. Gusti Dostalo, učiteljica v Ljubljani, Din 15. — Tov. Iva Jamškova, učiteljica na Igu, obveznico 7% državnega posojila za Din 100. — Tov. Robert Cigler, nadučitelj na Igu, obveznico 7% državnega posojila za Din 100. — Tov. Slavko Vuk, učitelj na Vrhniki, obveznico 7% državnega posojila za Din 100. — Tov. Tomo Petrovec, nadučitelj v Jaršah pri Domžalah, obveznico 7% državnega posojila za Din 100 z geslom: Mal položil dar konviktu na oltar! — Šolsko vodstvo v Komendi Din 110. — Današnji izkaz: Din 840; zadnji izkazani Din 13.292; skupaj z današnjim izkazom: Din 14.132. — Giblje se, giblje! Pogledaj ga! Prekoračen je že štirinajsti dinarski ti-sočak! — »Volja je pogoj vsemu, iz volje se rodi moč, v volji in moči se oblikuje lastni jaz.« (E. Gangl: »Sfinga«). — Jakob Dimnik, blagajnik.

Književnost in umetnost.

Priporočamo vse spodaj navedene knjige v nabavo učitelstvu in šolam, posebno pa šolskim, vsem javnim ljudskim in društvenim ter učiteljskim-strokovnim knjižnicam. Vse tu navedene knjige se naročajo tudi lahko potom Učiteljske knjižarne v Ljubljani, Frančiškanska ulica, št. 6.

Nove knjige in druge publikacije.

—kpl Belokranjske otroške pesmi. Nabral Božo Račič. Založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Cena 8 Din.

—kpl A. M. Slomšek: Izbrani spisi za mladino. Priredila Fran Erjavec in Pavel Flere. Z risbami okrasil Maksim Gaspari. V Ljubljani, 1924. Natisnila in založila Učit. tiskarna. Str. XCIV + 321. Cena vez. knjigi 56 Din.

—kpl Iz škole »Ljubeč«. Kao drugo knjižico pod istim naslovom nakanio sam o velikim praznicima izdati nekoliko sličica iz šolskega rada pod užitim naslovom: »Kroz treće godišće«. Cijena će biti prvot. knjižici 6 Din. — Mato Lovrak, učitelj, Grdševac.

—kpl Sophokles: Antigone. Zalna igra. Poslovenil C. Golar. Splošna knjižnica št. 23. v Ljubljani 1924. Natisnila in založila Zvezna tiskarna in knjižarna. Cena broš. 9 Din, vezani 14 Din.

—kpl L. N. Tolstoj: Kreutzerjeva sonata. Poslovenil Fr. Pogačnik. Splošna knjižnica št. 22. v Ljubljani 1924. Natisnila in založila Zvezna tiskarna in knjižarna. Cena broš. 14 Din, vez. 20 Din.

—kpl Književna objava. Preveo sam i spremio za štampu niz predavanja znamenitog njemačkog fiziologa dra. Maxa Werworna, što ih je on sabrao i štampao kao cjelinu u jednoj knjižici, kojoj je dao naslov *Mehanika duhovnoga života*. U knjižici su ova predavanja: Tijelo i duša. Dogadja u elementima živčanog sistema. Dogadja u svijesti. Spavanje i san. Sugestija i hipnoza. — Knjigu ču štampati u vlastitoj svojoj nakladi. A da mogu znati, u koliko se nakladi smijem upustiti, molim, da mi se svak, ko želi nabaviti tu knjigu, javi najkasnije do 1. juna 1924. Knjiga će izi-ti 6 štampanih araka, a cijena će joj se kretati između 20 do 25 Dinara. Molim sve naše novinstvo, naročito književne listove, da ovu moju objavu izvole oštampati. U Bjelovaru, 1. aprila 1924. Miloš Borojević, kr. županjski školski nadzornik i prvi član Hrv. pedag. književnog zbora.

Ocene.

—k Belokranjske otroške pesmi. Nabral Božo Račič. Založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Cena 8 Din. Pravice objavljivanja pridržane.

Božo Račič nam je zbral zopet lepo zbirko narodnega blaga in ga izdal v knjižici z gornjim imenom. Knjižica obsega 42 belokranjskih pesmi, ki jih bodo otroci kaj radi deklamirali, ker se ne odlikujejo le po lepem jeziku, temveč tudi v gladkosti verzov in rime ter v mišnosti po vsebini. Ob koncu je mal tolmáč, ki pojasnjuje lokalno govorico in izraze. Božo Račič je znan zbiralec narodnega blaga v Belokranju. Njegovi prihi so danes splošno znani, vezeline in vse drugo je okusno zbral za Velesjem ter nam s tem ohranil in udomačil mnogo narodne umetnosti. To njegovo najnovejše delo je lepo ilustriral priznani akad. slikar M. Gaspari. Tudi v risbah so ovekovene belokranjske pisanice in narodni motivi, ki se skladajo s pesmicami. Zbirko prav toplo priporočamo tako za mladino, kakor odraslim.

—kpl A. M. Slomšek: Izbrani spisi za mladino. Priredila Fran Erjavec in Pavel Flere. Z risbami okrasil Maksim Gaspari. V Ljubljani, 1924. Natisnila in založila Učit. tiskarna. Str. XCIV + 321. Cena vez. knjigi 56 Din. — Ne-dvomno je bila občutna vrzel našega književnega trga, da so na njem manjkali že več nego dve desetletji spisi največjega vzgojitelja in preporoditelja koroških in štajerskih Slovencev, to je A. M. Slomška. Sicer pa vkljub temu, da se je o malokaterem možu pri nas že toliko pisalo kot o Slomšku, do-slej še sploh nismo imeli vsaj kolikor toliko kritične slike njegovega življenja in dela. Ta občutni nedostatek sta skušala popraviti Erjavec in Flere, ki sta izdala v svoji zbirki »Slovenski pesni-ki in pisatelji« sedaj tudi Slomška. Tudi ta zvezek te kratke edicije je urejen po vzoru dosedanjih. V antologijo uvaja bralca obširen in doslej ne-dvomno najboljši Slomškov življenjepis, spisi so pa potem razdeljeni v pesmi, pripovedne spise, poučne spise in nabožne spise. Knjigo zaključuje podoben in minuciozno »estavljen tolmáč. Glavna prednost te izdaje je, da skuša biti kritična, ko-likor je seveda primerno za publiko, kateri je na-

menjena, zato nam podaja res točno in popolno sliko tako mnogostranskega Slomškovega udele-ževanja. Iz tega vzroka ne bo segala po knjigi rada samo zrelejša mladina, kateri je v prvi vrsti namenjena, temveč z istim veseljem in užikom tudi odrasla publika, kateri so sicer Slomškovi spisi že davno skoro nedostopni. — Knjigo je jako lepo okrasil s številnimi ilustracijami M. Gaspari, ki se po svojem slogu in izvršitvi krasno prilagajajo tekstu. Upamo, da bo občinstvo s pridnim kupovanjem nagradilo ne mali trud prirediteljev in po-žrtvovalnost založnice, ki bo izvršila ogromno kulturno delo, ko to zbirko dovrši. Da bi se zgo-dilo to čim prej! Prihodnji zvezek, ki je že v tisku, bo obsegal izbrana dela Janka Kersnika.

—k Sophokles: Antigone. V zadnjem času ko nam sodobna lepa knjiga čisto nudi bore malo lepote, temveč pa fraz in nakopičenih besedi, raste povsod zanimanje za staro klasično li-teraturo. Splošna knjižnica je izmed klasičnih prevodov dala prvo mesto »Antigoni«, ki bo go-tovo ugajala. Dasi nam loč od Sophokleja skoro 2500 let, so nam vendar njegova dela kolikor se jih je ohranilo, še vsa dostopna. Kajti Sophoklej je izmed vseh pesnikov starega veka, znal po-seči v človeško srce najgloblje, zato so liki nje-govih tragedij vedno živi. Slovenski prevod je oskrbel naš znani pesnik C. Golar, kdor pozna njegova ostala dela, lahko ve, kakšen je i ta prevod.

—k L. N. Tolstoj: Kreutzerjeva sonata. »Roman« imenuje Tolstoj to svoje delo. Trgov-ska reklama ga čisto uvršča med »napeto čit-vo«. V resnici je Kreutzerjeva sonata globoka študija vprašanja, ki sega globoko v jedro člo-veške družbe, in more zanimati slehernega mi-slečega človeka. — študija o zakonu. Kakšen je zakon? Zakaj je toliko gorja v življenju? Kak-šen bi moral biti? — Celo vrsto vprašanj naniza pred nami Tolstoj in jih objasnjuje v duši svoje-ga idealnega krščanstva. Kar je še morda v ro-manu samem nejasnega, nam pojasni v dokaj ob-širnem epilogu, ki ga bralec bere z enakim užit-kom, kakor roman sam. Slovenski prevod tega znamenitega dela je vseskozi skrbno in vestno prirejen. Jezik je gladek in čist. Tudi cena je primerna.

—k Etika. Prvi poizkus eksaktne lo-gike nagonske pameti. Napisal dr. Fran-ce Veber, prof. filozofije na univerzi v Ljubljani. Založila Učiteljska tiskarna. Cena 120 Din. Strani 625.

Vsebinska: Kritičen pretres tradicijskih in modernih etičnih sistemov: O predme-tu etike, etični individualizem in kritici-zem; kritika Kantove in novokantovske etike; empirično konstruktivni siste-mi; kratak obris in kritika najvažnej-ših ostalih struj tradicijske in sodobne eti-ke. Psihološki temelji etičnega udejstvo-vanja: O nekaterih načelnih ugovorih pro-ti možnosti znanstvene etike; o etični sankciji — etika in psihologija; splošna karakteristika vrednostnega čustvovanja in stremjenja; o prisvojenih objektih vrednostnega čustvovanja; egoizem in altruizem; psihološki pojem vrednosti; prehod od psihološkega do apsihološkega pojmovanja vrednosti; o prisvojenih ob-jektih vrednostnega stremjenja; psiholo-ško in apsihološko pojmovanje dolžnosti. Etika — logika nagonskega razuma: Pre-hod od psihološke do logične pravilnosti ali nepravilnosti čustvovanja in strem-ljenja; načelni teoretični temelji logike umskega in logike nagonskega razuma; aksijski nagonske logike. Končne misli: Empirični postulat; empirična verifika-cija logike in logične verifikacije logike in logična verifikacija empirične vesti; kon-čna definicija etičnega ali moralnega udejstvovanja; zadnji smoter človeškega življenja: etika in metafizika.

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

Vabila:

= DRUŠTVO UČITELJIC V LJUB-LJANI zboruje v četrtek, 17. aprila ob 10. uri dopoldne v šentjakovski šoli. Vpo-red: 1. Poročilo predsednice. 2. Razgo-vor o ustanovitvi javne mladinske knjiž-nice. 3. Slučajnosti. — Članice in tovari-šice, udeležite se zborovanja, kjer boste čule marsikaj, kar je v interesu vseh in vsake posamezne učiteljice!

Poročila:

+ LJUTOMERSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo dne 6. marca t. l. v Slatini Radincih. Udeležba je bila manj povoljna radi slabega vremena. Predsednik Mavrič je pozdravil, kakor običajno, navzočne, posebe pa še preda-vatelja, meščanske šole ravnatelja Drago-tina Humeke, in bivšega tukajšnjega čla-na meščanske šole, učitelja Josipa Ko-rošca, ki sta se potrudila in žrtvovala ob hudem potu peš iz Maribora, ter ravnatelja Bankarta iz Ljutomer. Spominjal se je dalje prav v izbranih besedah umrlega tovariša Antona Herzoga. Pokojnik je bil vnet učitelj in dober tovariš. Pogrešali ga bodo njegovi ožji tovariši in društvo, pri katerega zborovanjih se je pridno oglašal in je bil vedno pripravljen s kakim treznim predlogom. V počaščenje nje-go-vega spomina navzočni vstanejo in mu za-

kličejo trikrat »Slava«. Mesto venca na grob umrlega je darovalo društvo na predlog tov. Zacherla 100 Din za Učiteljski dom v Mariboru.

Dopisi, stanovske in šolske zadeve. Z ozirom na dopis uprave »Zvončka« apelira predsednik na vztrajnost vseh za-vednih agitatorjev za ta mladinski list in ga priporoča. — Podpirajmo v prvi vrsti sebe tudi v gospodarskih podjetjih! — Sledijo razne zadeve in drugi predlogi, ki so pa internega značaja.

Poročilo tov. Mavriča o socialni ustanovi učiteljstva. Poročevalec razjasni in na konkretnih prime-rih dokazuje nujno potrebo samopomoči. Da je učitelj zapostavljen in se mu ne prizna zaslužena skorjica kruha, je jasno! Zborovalci zato z odobravanjem po-zdravljajo zasnovano idejo tov. Skulja in so jo pripravljeni podpirati.

Poročila o »Narodni Prosve-ti« in »Učitelju« vsled odsotnosti po-ročevalca ni bilo.

Sledilo je praktično razkazovanje knjigoveznitva, s katerim je zborovalce počastil meščanskošolski ravnatelj Dra-gotin Humeke.

Predsednik se mu je prisrčno zahva-lil v imenu društva za trud in njegovo požrtvovalnost.

Prihodnje zborovanje se je določilo za 3. majnik v Apačah.

Razno.

J. MACAROL:

O ženski volilni pravici z vzgojnega stališča.

Premena časov ni nikjer tako očitna kakor ravno na polju ženskega gibanja. Pred 40 leti je bil akademiški študij žensk nekaj redkega. Ženska volilna pravica se je v zadnjih desetletjih razširila na mno-go držav in vsakdo ima občutek, da je tudi pri nas pridobitev ženskih političnih pravic le samo vprašanje časa.

Državljanstva enakopravnost žensk z moškimi je zahteva pravičnosti in človeč-nosti. Radi se izgovarjajo, češ, ženska spada v hišo in ne v areno javnega živ-ljenja; dandanes igra ženska v pridobit-nem življenju veliko vlogo; v trgovini, v industriji mora tekmovali z moškimi spol-om; od strani zakona ji je dana možnost prava v upravljanju svojega imetja in vodstva lastnega obrata, v šolski izobraz-bi stopa paralelno z moškim. Na tisoče žensk je zaposlenih kot učiteljice, uradni-ce, zdravnice itd., tu tvori jamstvo poli-tičnih pravic le neko konsekvenco dose-danjega razvoja.

Marsikdo je mnenja, da bi vsled iz-vrševanja političnih pravic od strani žensk, nastali osebni prepri in združbe med zakonskimi. Danes je ravno manjka-joči politični razum žensk pravi vzrok zdražb in odtujevanje moža od žene, od-nosno družine. Če se mož pridno udele-žuje javnih zadev in da žena absolutno nima za to nikakega umevanja, tako išče mož razvedrila tam, kjer upa na razume-vanje. Tako se odtuji družini čim prej ne-go le tedaj, ako bi se zamogel razgovar-jati o važnih političnih vprašanjih s svojo ženo. Ravno skupni interes političnih vprašanj zadrigne duševno vez med za-konskima, ker duševno uboštvo enega spola je škodljivo za drugi spol.

Veliko število moških stoji nezaupljivo in hladno proti uvedbi ženske volilne pravice iz strankarsko - političnih moti-vov. Eni se boje ženske volilne pravice radi okrepitve konservativnih moči, drugi zopet radi naraščajočih radikalnih ten-denc. Za nas ni nobeno vprašanje, ako so ženske v velikem obsegu konservativne in da je razum žensk obdan z majhnim horizontom njih življenja. Mi smo še zelo daleč, da bi dočakali preobrat zboljšanja na vseh poljih političnega življenja od upeljane ženske volilne pravice. Efekt ženske volilne pravice v političnih rečeh ostane ravno tak, kakor do sedaj, le ostrejša odredbe proti alkoholizmu in spolni nečistosti bi nastale. In kako bi to dobro vplivalo na mladino! Vzgoja otrok trpi tem več, čim bolj je ženska zatirana. Kako blagodejno bi ženske delovale, ako bi bile deležne javnih in skupnih zadev. Kateri idealizem zamore otroška srca razveseliti kakor le materin?

Glavni ugovor proti ženski volilni pravici pa je ta, da ženske niso še zrele za izvrševanje volilnih pravic. Deloma je resnično, ker se danes ženske prav malo zanimajo za politične zadeve. Prednost dajejo nepolitičnim listom pred politični-mi. Toda koliko moških zasluži izpriče-valo politične zrelosti? Če bi hoteli čakati z upeljavo splošne volilne pravice pri moških, da bi večina teh postalo politično zrelih, bi še danes čakali na moško vo-

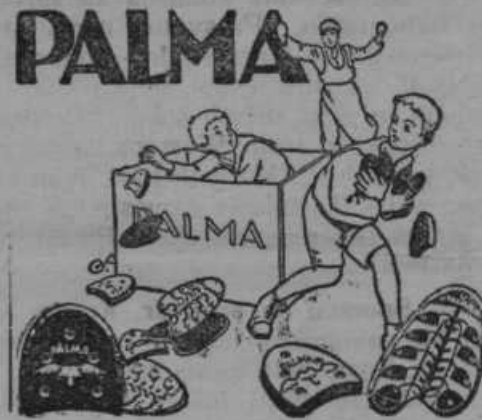
lilno pravico. Noben se ne nauči plavati ne da bi se prej ne zmočil svojega telesa.

Politična enakopravnost žensk z moškimi se vedno bolj in bolj realizira. No-ben pa ne misli na to, da bi se ženske sililo k delovanju v javnem življenju. Kdor nima interesa za skupne in javne zadeve, takemu ne moremo usiliti glasov-nice. Dejstvo je, da je danes še mnogo žensk, ki si ne želijo volilne pravice. Toda krivično je, da se mora radi teh odvzeti volilna pravica onim, ki se zavedajo in hrepenijo po njej v svrhu izboljšanja njih lastnega spola v javnem življenju.

Ženske potrebujejo v svrhu pridobit-ve svojih pravic, zvezo moških. Seveda so razni pisatelji, ki so pisali za emanci-pacijo žensk, z naturalizmom oziroma s pomanjkljivostjo nprave resnobe stvari več škodovali nego koristili. Ravno tako tudi ženske diskreditirajo s svojim neko-rektnim osvobodilnim vedenjem čut in smisel ženskega gibanja. Tu in tam misli kaka ženska uveljaviti svoj nastop za žensko gibanje s tem, da mora rovariti in pljuvati kakor moški. A s tem, da prizna-vamo enakopravnost žensk z moškimi, pripoznati moramo istočasno tudi različno vedenje obeh spolov.

So li ženske odvisne od zveze mo-ških, vendar pade glavna propaganda novega prava le ženskam. Noben narod ne more računati na osvoboditev, ako se sam za njo ne bojuje. In moški se ne bo-do odrekli svojim privilegijem, ko bode nastala pri ženskah močna in resna volja, da so pripravljene prevzeti moške vloge v javnem življenju. Čim bolj se ženske sedaj, ko ne posedujejo še volilne pravice, udejstvujejo z javnimi zadevami aktivno in se v ženskih organizacijah organizirajo ter se intenzivno pečajo z ustanavljanjem javnih in obče koristnih inštitucij, tem bolj delujejo za žensko volilno pravico.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

kaučuk pete i kaučuk podplate

nose djeca i odrasli, jer su isti trajni jeftini i ugodni za nositi.

TVORNICA UČIL IN ŠOLSKIH POTREBŠČIN V LJUBLJANI

priporoča bogato zalogo **nagačenih živali** vseh vrst in **računal** z 20 in 100 kroglicami.

Delo **solidno** izgotovljeno. **Cene nizke.**

Svoji k svojim. Svoji k svojim.

